

**Ensenyament i aprenentatge del coneixement del
medi natural, social i cultural**

Codi: 102046
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Merce Junyent Pubill
Correu electrònic: Merce.Junyent@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Laura Valdés Sánchez
Jordi Domenech Casal
Maria Roser Canals Cabau
Maria Isabel Hernandez Rodriguez
Carles Anguera Cerarols
Francisco Gil Carmona

Prerequisits

Objectius

- Analitzar el currículum d'Educació Primària en relació al Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
- Interpretar el currículum en funció dels diversos criteris que es poden tenir en compte per seleccionar, organitzar o seqüenciar els continguts escolars relatius a l'estudi de la natura i la societat.
- Identificar i valorar les aportacions de les ciències experimentals a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la definició d'una ciència escolar.
- Identificar i valorar les aportacions de les ciències socials, la geografia i la història a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la construcció a l'escola d'un espai geogràfic, d'un temps històric i d'uns estudis socials a l'escola.
- Valorar la igualtat entre tots els éssers humans incorporant la perspectiva de gènere.

Competències

- Comprendre els principis bàsics de les ciències socials.

- Comprendre els principis bàsics i les lleis fonamentals de les ciències experimentals (Física, Química, Biologia i Geologia).
- Conèixer el currículum bàsic de les ciències socials.
- Conèixer el currículum escolar d'aquestes ciències.
- Conèixer les àrees curricular de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn als procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure l'adquisició de competències bàsiques en els estudiants.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els models d'ensenyament de les ciències socials en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi.
2. Aplicar els models de les ciències experimentals en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi.
3. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds d'igualtat de gènere.
4. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds de sostenibilitat enfront del món natural.
5. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen els drets humans com a coneixement i instrument per a la convivència.
6. Identificar i analitzar els aspectes d'interdisciplinarietat presents al currículum, tenint en compte aspectes dels continguts, de la metodologia d'ensenyament i dels processos d'aprenentatge de les ciències socials i experimentals.
7. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències experimentals en el currículum de medi natural a l'educació primària.
8. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències socials en el currículum de medi social a l'educació primària.
9. Relacionar correctament els continguts de Coneixement del Medi amb les possibles aportacions a les competències corresponents.
10. Saber dissenyar seqüències didàctiques i avaluar-les, a partir de recursos didàctics coherents.
11. Saber interpretar els continguts de Coneixement del Medi i avaluar els aprenentatges amb materials curriculars i recursos pertinents.
12. Ser capaç d'utilitzar el coneixement social per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
13. Ser capaç d'utilitzar els models bàsics de les ciències experimentals per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
14. Ser capaç de defensar les pròpies conviccions acceptant i valorant l'existència d'opinions o judicis diferents.
15. Ser capaç de desenvolupar en l'alumnat competències bàsiques a partir del currículum de Coneixement del Medi.

Continguts

- Finalitats de l'ensenyament i aprenentatge del medi natural i social.
- L'evolució del Currículum de Coneixement del Medi a l'escola primària, la seva estructura i característiques actuals.
- Les competències a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
- Globalització, interdisciplinarietat i transdisciplinarietat en l'estudi del medi natural i social. Les sortides i el treball de camp.
- Tipologies de continguts i criteris de selecció en la ciència escolar.
- Tipologies de continguts i criteris de selecció en els estudis socials.

- La seqüenciació de les activitats en el Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
- L'avaluació a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural. Gestió d'aula, treball interactiu i cooperatiu
- Caracterització de la ciència escolar: una ciència que ensenya a pensar, a fer, a comunicar i a regular.
- El treball experimental.
- Aproximació a la modelització en l'ensenyament de les ciències.
- Introducció als models d'ensenyament de l'espai geogràfic.
- Introducció als models d'ensenyament del temps històric.
- Les aportacions de les ciències socials a l'ensenyament i l'aprenentatge: els estudis socials a l'escola.

Metodologia

Aquesta assignatura s'ha planificat tenint en compte que hi haurà:

- exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari

- debats i discussions en grups reduïts per part de l'alumnat per analitzar i elaborar informes d'avaluació, estudi i/o resolució de casos

- aprenentatge cooperatiu per part de l'alumnat per aprofundir en els continguts i temàriques treballades durant les exposicions magistrals

- una sortida al medi de dos dies de durada. L'assistència a la sortida és obligatòria

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
(gran grup) Exposicions del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	43	1,72	2, 10
(gran grup) Treball de camp - sortida al medi	15	0,6	
(petit grup= Espai de treball en grup reduït tutoritzat pel professorat per analitzar o elaborar materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp i/o laboratori, per aprofundir en les temàtiques proposades.	25	1	
Tipus: Supervisades			
Revisió i avaluació dels treballs realitzats (informes, estudis de cas, pòsters, exposicions, pràctiques de laboratori, treballs de camp...)	42	1,68	
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures i propostes d'innovació didàctica, realització d'informes, disseny d'activitats, anàlisi i resolució de casos.	125	5	

Avaluació

- Per obtenir una qualificació final positiva de l'assignatura s'ha d'haver superat (amb un mínim de 5 sobre 10) cada un dels blocs d'avaluació descrits: Bloc 1 (individual), Bloc 2 (grupal) i Bloc 3 (grupal)
- Avaluació bloc 1: Primer Semestre: 28-01-2020. Segon Semestre: 16-06-2020. Avaluació Bloc 2: 02-06-2020. Avaluació Bloc 3: 09-06-2020

- Només es farà recuperació de la prova escrita del 1r semestre. La nota màxima de la recuperació serà un 5. Data Recuperació: 28-04-2020
- L'assistència a les classes és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà "no presentat".
- D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball es penalitzarà amb un 0 com a nota d'aquest treball perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball i/o prova individual a classe, el professor considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació.
- Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació individual dels coneixements adquirits (inclou prova escrita de síntesi o examen. Bloc 1, individual)	50%	0	0	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15
Presentació de l'anàlisi fet sobre el treball de camp, les sortides i la interdisciplinarietat (Bloc 2, grupal)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Realització dels informes pertinents a cadascun dels continguts a treballar (Bloc 3, grupal)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Bale, J. (1989). *Didáctica de la geografía en la escuela primaria*, Madrid: MEC/Morata.

Batllo, R. (1995). Percepció i representació de l'espai. Una didàctica de l'espai. *Guix*, 208: 5-11.

Benejam, P. (1997). Las finalidades de la educación social. Benejam, P. y Pagès, J. (coord.) (1997). *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, ICE / Universidad de Barcelona / Horsori, 33-51.

Benloch, M. et al. (2005) *Curs per a l'actualització de l'ensenyament/aprenentatge de les ciències naturals*. Barcelona: Departament d'educació

Canals, R. (2009). La evaluación de la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187: 16-21.

Canals, R. González, N. (2012). L'estudi del medi a l'Educació Primària. Una proposta per afavorir la mirada interdisciplinària. *Perspectiva Escolar*, 366: 7-12.

Català, M. et al (2002) *Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas*. Barcelona: Graó

Cooper, H. (2002). *Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria*. Madrid: Morata.

Driver, R. I alt (1989) *Ideas científicas de la infancia y la adolescencia*. Madrid. Morata.

Fien, J. (1993). Geografía, sociedad y vida cotidiana. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 21: 73-90.

Izquierdo, M.; Aliberas, J. (2004) *Pensar, actuar i parlar a la classe de ciències*. Bellaterra: Servei de Publicacions UAB

Jorba, J.; Sanmartí, N. (1994) *Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación continua*. Madrid: Centro de Investigación y Documentación Educativa

Novak, J.D. i Gowing, D.B. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona. Martínez Roca.

Pagès, J. (2009). Competència social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187. Pàg. 7-11. 12-15.

Pujol, R.M. (2001). Les ciències, més que mai, poden ser una eina per formar ciutadans i ciutadanes. *Perspectiva escolar*, 257, 2-8.

Pujol, R.M. (2003) *Didáctica de les Ciències en la educació primària*. Madrid: Síntesis

Sanmartí, N. (2007) *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Barcelona: Graó

Santisteban, A. (2009). Cómo trabajar en clase la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187.

Santisteban, A. ; Pagès, J. (2006). La enseñanza de la historia en la educación primaria. Casas, M. - Tomàs, C. (coord.) *Educación Primaria. Orientaciones y Recursos*, pàg. 468/129-468/160. Barcelona: Wolters Kluwer Educación.

Currículum de l'àrea del medi natural, social i cultural. Decret 142/2007, de 26 de juny. DOGC núm.4915
http://www.xtec.es/estudis/primaria/06_curriculum_2007/coneixement_medi_pri.pdf

Annex I. Competències bàsiques .Currículum educació primària - Decret 142/2007 DOGC núm. 4915
http://www.xtec.es/estudis/primaria/06_curriculum_2007/competencies_pri.pdf